

Toespraak door Jan Peumans Vlaams Parlementsvoorzitter

16 november 2011

Toespraak bij de voorstelling van het jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat 2011

Geachte aanwezigen,

Als Parlementsvoorzitter ben ik tevreden dat het Kinderrechtencommissariaat er telkens weer in slaagt om zoveel mensen samen te brengen voor de voorstelling van zijn jaarverslag. De meesten onder u zien we hier niet elke dag in het Vlaams Parlement. Het toont dat de kinderrechtencommissaris ook buiten het Parlement mensen bereikt en betrokken maakt. Het Kinderrechtencommissariaat is betekenisvol en heeft iets te betekenen voor kinderen en jongeren in Vlaanderen.

Zo dachten we er ook over in het Vlaams Parlement. Het waren spannende tijden voor het Kinderrechtencommissariaat. Het werd in één adem genoemd samen met twee andere instellingen verbonden aan het Vlaams Parlement. In mei verschenen in de media berichten dat het Kinderrechtencommissariaat ontmanteld of zelfs opgeheven zou worden. Maar zoals u ziet is het Kinderrechtencommissariaat er vandaag nog altijd. Dat is een goede zaak. Ik denk dat het vandaag ook mijn taak is om toe te lichten wat dat betekent. En hoe de beslissing viel.

Eind november 2010 rezen er in de politieke wereld vragen over de instellingen die verbonden zijn aan het Vlaams Parlement. Het zal u niet verbazen dat die vragen ook telkens opduiken als het over de begroting gaat. In dit geval de meerjarenbegroting 2011-2014. Omdat die discussies telkens opnieuw opduiken besliste het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement een politieke werkgroep op te richten. Een werkgroep die acht keer samen kwam om de finaliteit van de instellingen te onderzoeken. Anders gezegd: welke meerwaarde hebben ze voor het Vlaams Parlement? Ook de kinderrechtencommissaris werd twee keer gehoord op een vergadering van die werkgroep.

Een kleine maand geleden, op 24 oktober, bracht de politieke werkgroep verslag uit. Dat leidde tot krantenkoppen als 'Kinderrechtencommissariaat en Vredesinstituut onder het mes'. De kinderrechtencommissaris reageerde in de media dat hij creatief aan de slag gaat met de noodzakelijke besparing. Maar waar gaat het nu werkelijk over?

We vragen de kinderrechtencommissaris om zijn focus te verscherpen. Verscherpen betekent ook schrappen. Het gaat over een structurele besparing van 50.000 euro. Het Kinderrechtencommissariaat zal in de toekomst geen grote evenementen meer organiseren. Het meest concrete voorbeeld is de tentoonstelling die nu loopt in de Loketten. De tentoonstelling gevaarlijk jong is heel interessant en heeft zeker toegevoegde waarde. Hoe succesvol ook, in de toekomst maakt dit geen deel meer uit van de hoofdopdrachten van het Kinderrechtencommissariaat.

Een van de aandachtspunten van de politieke werkgroep was ook de doorsluit van onderzoeksgelden naar universiteiten. Ook het Kinderrechtencommissariaat besteedt soms onderzoeken uit. Maar laat me hier duidelijk in zijn. We beslisten in de politieke werkgroep dat het Kinderrechtencommissariaat geen grootschalige onderzoeken meer kan uitvoeren. Om het even concreet te maken: het laatste grootschalig onderzoek van het Kinderrechtencommissariaat ging over geweld. Opnieuw een erg interessant onderzoek met opmerkelijke bevindingen dat ook het beleid in beweging bracht. In de toekomst kijken we hoopvol naar de ministers zelf om die onderzoeken te financieren. Het is dan de taak van de kinderrechtencommissaris om op hiaten in onderzoeksmateriaal te wijzen.

Andere vormen van onderzoek mag het Kinderrechtencommissariaat wel verder zetten. Want om signalen die het krijgt van kinderen en jongeren te analyseren en er vanuit kindperspectief op te reageren is ook onderzoek nodig. Onderzoek blijft dus een rol spelen. De nadruk ligt op onderzoek waarin de stem van kinderen en jongeren een plek krijgt in het maatschappelijke en politieke debat.

De ombudsfunctie van het Kinderrechtencommissariaat wordt in de toekomst nog sterker de sluis van informatie naar het Vlaams Parlement toe. Waar knelt het? is een hoofdstuk uit het jaarverslag van de kinderrechtencommissaris. Daarin is het Parlement geïnteresseerd. Want om een beter Vlaanderen voor kinderen te bouwen, moeten we daar werk van maken. Wel vragen we de kinderrechtencommissaris om te zoeken naar een sterk merk voor zijn ombudsdienst. Een ombudsdienst die zich onderscheidt van de Vlaamse Ombudsdienst met de focus op kinderen.

Om die ombudsfunctie te versterken, mag de kinderrechtencommissaris uit zijn werkingsmiddelen budget halen om een extra ombudsmedewerker aan te werven. Tot slot verwijst de eindnota van de politieke werkgroep ook naar De Kracht van je Stem. Dat is de educatieve dienst van het Vlaams Parlement die vandaag al goed samenwerkt met het Kinderrechtencommissariaat. We vragen om na te gaan hoe die samenwerking nog sterker kan. Hoe kinderen en jongeren een nog grotere plek kunnen krijgen in het Vlaams Parlement. En misschien zelfs in de verschillende commissies voor thema's waarin kinderen betrokken partij zijn. Dat is toekomstmuziek. Daarover moeten we het gesprek intern nog voeren.

Ik hoop dat deze toelichting u wat wijzer maakte. Zo hoeft u niet alleen voort te gaan op wat de media brengen. Het Kinderrechtencommissariaat blijft als onafhankelijke instelling van het Vlaams Parlement bestaan. Het Kinderrechtencommissariaat detecteert, signaleert en adviseert om een beleid gestoeld op kinderrechten ten volle mee vorm te geven. Het Kinderrechtencommissariaat blijft een kinderombudsdienst hebben waar minderjarigen zelf terecht kunnen. De noodzakelijke koppeling van ombudswerk en advieswerk in het Vlaams Parlement blijft bestaan. Ik kan alleen maar zeggen dat ik hoop dat de discussie over de instellingen nu even stopt.

Toch even terugkomen op vandaag. De kinderrechtencommissaris overhandigde me een lijvig jaarverslag. Zelf zie ik het liever beknopt. Tegelijk begrijp ik de noodzaak om breed te rapporteren. Kinderrechtenrechten bestrijken alle beleidsdomeinen. De kinderrechtencommissaris krijgt ook elk jaar de mogelijkheid om naar aanleiding van het jaarverslag in de commissies de knelpunten en adviezen toe te lichten.

Het Kinderrechtencommissariaat was het voorbije jaar ook nauw betrokken bij de bijzondere commissie jeugdzorg van het Vlaams Parlement. Dat was een mooi voorbeeld van samenwerken met het Parlement waarbij iedereen zijn rol kon spelen. De kinderrechtencommissaris reikte knelpunten aan vanuit de ombudswerking en bracht er verschillende adviezen vanuit kinderrechtenperspectief.

Ook over andere thema's hoorden we de kinderrechtencommissaris in de commissies. Ik ga er ook van uit dat hij eind november opnieuw gehoord wordt bij de bespreking van het decreet Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleid.

Maar ik denk ook aan andere thema's die in het jaarverslag staan en waarover commissies vergaderingen plannen zoals kinderopvang, adoptie en pleegzorg. Ik denk ook aan minder vanzelfsprekende commissies zoals de commissie ruimtelijke ordening. De beleidsbrief spreekt alvast van ruimte voor kinderen en jongeren.

Het Kinderrechtencommissariaat zit in het Vlaams Parlement. Collega's parlementsleden, laat dit een oproep naar u toe zijn: zorg ervoor dat de commissaris uitgenodigd wordt op de commissievergaderingen. Vraag vooraf advies: dat is hun sterkte. Onderbouwde adviezen op basis van ombudsmeldingen en vanuit een kinderrechtenkader.

In de nabije toekomst kunnen de bevoegdheden alleen maar uitbreiden. Het Kinderrechtencommissariaat heeft heel wat expertise in huis die ons kan helpen. Denk maar aan de uitbouw van het jeugdsanctierecht. Laat de adviezen maar komen.

Maar vooral: laten we de knelpunten die de kinderrechtencommissaris vandaag signaleert ernstig nemen.

Ik dank u.